

Giganci Nauki

<https://gigancinauki.pl/gn/biogramy/83246,Knothe-Stanislaw-Marian.html>
2021-11-28, 09:49

Knothe Stanisław Marian

KNOTHE Stanisław Marian (2 II 1919, Sosnowiec – 31 XII 2015, Kraków), inżynier górnik, specjalista w zakresie mechaniki górotworu i aerologii, autor teorii przemieszczeń górotworu wywołanych eksploatacją podziemną. Syn nauczycieli: Bronisława, posła na Sejm z ramienia Stronnictwa Ludowego „Piast” (1922–27) i Marii Łabędź.

W 1934 ukończył Gimnazjum im. Stanisława Staszica w Sosnowcu. Ponieważ rodzina przeniosła się w tymże roku do Krakowa, maturę zdał w tamtejszym V Państwowym Gimnazjum Matematyczno-Przyrodniczym im. Witkowskiego (1937). Po maturze dostał się na studia na wydz. mechanicznym PW, ale ochotniczo zgłosił się do wojska, a służbę odbył we Włodzimierzu Wołyńskim.

Brał udział w kampanii wrześniowej 1939, dostał się do niewoli niedaleko Annopola i uciekł podczas transportu. Przebywał do 1943 w Ruszczy, a następnie ukrywał się zmieniając miejsca zamieszkania. W czasie II wojny światowej związany był (m.in. wspomagał zaopatrzeniowo) z oddziałem partyzanckim Jędrusie działającym na ziemi kieleckiej i Podkarpaciu.

W 1945 rozpoczął naukę na wydz. górniczym Akademii Górniczej w Krakowie, a w 1947 uzyskał dyplom inżyniera górnika. Po kilku miesiącach pracy w kopalni „Biała Ropa” w Starej Wsi k. Brzozowa przy eksperymentalnej eksploatacji ropy naftowej, został w VIII 1947 st. asystentem w Katedrze Górnictwa i Przeróbki Mechanicznej Akademii Górniczej, kierowanej przez W. Budryka. W 1951 obronił pracę doktorską, habilitował się w 1958. Od 1957 zatrudniony był na stanowisku docenta, a od 1958 profesora nadzwyczajnego. W 1975 został profesorem zwyczajnym. Był kierownikiem Zakładu Aerologii Górniczej (1958–82) oraz zastępcą dyrektora Instytutu Górnictwa Podziemnego i

Bezpieczeństwa Pracy (1975–80). W latach 1958–60 i 1981–84 był dziekanem wydz. górniczego AGH. Wielokrotnie podróżował za granicę, m.in. do Chin i Korei Płn.

Pracował również w Zakładzie Mechaniki Górnotworu PAN (1954–72), przekształconym w Instytut Mechaniki Górnotworu PAN (1973–89). Kierował tam Pracownią Przemieszczeń Górnotworu. W latach 1968–2003 redagował czasopismo „Archives of Mining Science”, wywodzące się z ukazującego się od 1953 „Archiwum Górnictwa” oraz czasopismo „Z Problemów Górnictwa”. Przeszedł na emeryturę w 1989.

Główną dziedziną działalności naukowej K. były badania ruchów górnotworu wywołane podziemną eksploatacją górnictwem. Jest autorem oryginalnej (uzupełnionej przez W. Budryka) teorii ruchów górnotworu wywołanych podziemną eksploatacją górnictwem, która stała się podstawą do praktycznych obliczeń prognostycznych wpływów eksploatacji i umożliwiła podjęcie wydobycia dużych zasobów węgla uwieczonych w filarach ochronnych zakładów przemysłowych i miast. Opracował także klasyfikację zagrożenia terenów górniczych.

Jest autorem około 100 prac, m.in.: *Górnictwa eksploatacja ropy naftowej i podziemna gazyfikacja węgla* (1949), *Równanie profilu ostatecznie wykształconej niecki osiadania* (współautor, 1953), *Wpływ czasu na kształtowanie się niecki osiadania* (współautor, 1953), *Odkształcenia pionowe górnotworu przy kołowo-symetrycznym wybieraniu filarów szybowych* (1956), *Możliwość wybierania pokładów węgla w filarach szybowych* (1957), *Ochrona powierzchni przy częściowej eksploatacji pokładu pasami* (1958), *Zastosowanie teorii w zakresie wpływu eksploatacji na ruchy górnotworu i wnioski praktyczne* (1962), *Planowanie kamiennych wyrobisk korytarzowych i ich przewietrzanie w warunkach kopalń silnie gazowych* (współautor, 1969), *Stan nauki w zakresie dynamiki przepływów nieustalonych w kopalnianych sieciach wentylacyjnych* (współautor, 1970), *Sposoby eksploatacji w filarach ochronnych* (1975), *Ochrona powierzchni przed szkodami górnictwem* (współautor, 1982), *Prognozowanie wpływów eksploatacji górnictwem* (1984), *The time of appearance of impacts of interrupted mining activities*

on the surface (2003).

Członek korespondent (1976) i rzeczywisty (1989) PAN, członek czynny Wydziału III PAU (1989), a także Międzynarodowego Biura Mechaniki Górnotworu (1959), Międzynarodowego Tow. Mechaniki Skał. Był członkiem Rady Techniczno-Ekonomicznej przy Ministrze Górnictwa (1971–74) oraz przewodniczącym Rady Naukowo-Technicznej ds. Górnictwa przy Ministrze Górnictwa i Energetyki (1982–84). Od 1960 w Komitecie Górnictwa PAN, jego przewodniczący w latach 1981–95, a od 2003 honorowy przewodniczący. W latach 1987–95 był zastępcą przewodniczącego Komisji ds. Ochrony Powierzchni przed Szkodami Górnictwymi przy Wyższym Urzędzie Górnictwem, a w latach 1996–2011 jej członkiem. Był też członkiem Państwowej Rady Górnictwa (1973–84).

W 1992 Senat AGH nadał K. tytuł honorowy „Zasłużony dla Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica”. W 1994 otrzymał doktorat *honoris causa* AGH. W 2013, dla uhonorowania działalności naukowej K. odbyła się uroczysta sesja: „Teoria wpływów eksploatacji górniczej na powierzchnię terenu – rola i miejsce w rozwoju nauk górniczych”, pod patronatem rektora AGH. Wydano także pamiątkowy album *Silva Rerum Profesora Stanisława Knothe* (2013).

K. odznaczony był m.in.: Krzyżami: Kawalerskim (1969), Oficerskim (1975) i Komandorskim (1986) Orderu Odrodzenia Polski. Był laureatem Państwowej Nagrody Naukowej (1953, zbiorowa) oraz nagrody Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego II stopnia (1973) i I stopnia (1985). W 2004 otrzymał honorowy tytuł „Obywatel Miasta i Gminy Połaniec”.

J. Sulima-Samujłło (red.): *Z dziejów Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie w latach 1919–1969*, Kraków 1970, s. 623; tenże (red.): *Księga wychowanków i wychowawców Akademii Górniczej w Krakowie (1919–1949)*, Kraków 1979, s. 80; M. Miczyńska, T. Wildhart: *Bibliografia publikacji*

naukowych prof. dr hab. inż. Stanisława Knothe, „Archives of Mining Sciences” 1989, no 1, s. 7-17; T. Ryncarz: *Osiągnięcia naukowe, dydaktyczne i organizacyjne prof. dr hab. inż. Stanisława Knothego*, „Archives of Mining Sciences” 1989, no 1, s. 3-6; J. Malara: *Personalia: Knothe Stanisław*, „Przegląd Górniczy” 1994, nr 9, s. 36; J. Waclawik: *Kronika Wydziału Górniczego 1919-1999*, Kraków 1999, s. 115; *Współcześni uczeni polscy. Słownik biograficzny*, red. J. Kapuścik, t. 5, Suplement A-Ż, Warszawa 2000, s. 623; W. Trutwin: *In memoriam: Professor Stanislaw Knothe 02.02.1919 - 31.12.2015*, „Archives of Mining Sciences” 2016, nr 2, s. 221-222; P. Czaja: *Odszedł od nas Profesor Stanisław Knothe doktor honoris causa i Zasłużony dla AGH*, „Biuletyn AGH” 2016, nr 100, s. 17-18; J. Siemek: *Stanisław Knothe (2 II 1919 - 31 XII 2015)*, „Rocznik Polskiej Akademii Umiejętności” 2016, s. 179-182.

Andrzej J. Wójcik

[Poprzedni](#)
[Następny](#)